

**ÄNDRING AV BESLUT OM NATURRESERVATET HENSJÖNÄSET I
SÖDRA SANDSJÖ SOCKEN, TINGSRYDS KOMMUN**

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 8 § andra stycket naturvårdslagen (1964:822) att ny grund enligt följande skall gälla för naturreservatet Hensjönäset (Länsstyrelsens beslut 1970-12-15 med diarienummer IIIR11-1-70).

Ädellövskogen i Hensjönäset har mycket stora **biologiska** värden för det växt- och djurliv som är knutet till naturskogsartad lövskog. Området är också mycket värdefullt för **friluftslivet** och för **landskapsbilden**. Förekomst av bl.a. mycket gamla och grova träd samt död grov ved är en förutsättning för många hotade växter och djur.

Syftet med reservatet är dels att skydda en ädellövskog som får utvecklas i huvudsak fritt och att de växter och djur som är knutna till denna naturtyp skall kunna bibehållas och utvecklas i livskraftiga bestånd, dels att bevara ett område med stort värde för friluftslivet.

Till följd av ny grund för naturreservatet görs samtidigt en revidering och en modernisering av innehållet i ovannämnda beslut. På grund härav skall följande gälla för naturreservatet Hensjönäset.

För att trygga ändamålet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 10 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen meddelar med stöd av 9 § naturvårdsförordningen föreskrifter för naturvårdsförvaltningen av reservatet genom att fastställa en till beslutet bifogad skötselplan, se bilaga 2.

Länsstyrelsen utser med stöd av 9 § naturvårdsförordningen fastighetsnämnden i Tingsryds kommun till naturvårdsförvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen upphäver beslutet den 15 december 1970, såvitt avser grund för beslutet, reservatsföreskrifter, skötselplan och naturvårdsförvaltare; och beslutet den 28 november 1974 (11.121-3257-74).

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Hensjönäset
Kommun	Tingsryd
Registeromr (socken)	Södra Sandsjö
Läge	5,5 km SV Södra Sandsjö kyrka, topografisk karta 4F LESSEBO SV, ekonomisk karta 4F 2b KONGA
Gränser	Fastighetsgräns för Blötan 2:20, se karta, bilaga 1.
Sakägare	Enligt förteckning, bilaga 3.
Areal	Totalt 108,4 ha varav 34,0 ha land och 74,4 ha vatten i Stora och Lilla Hensjön.
Fastigheter	Blötan 2:20 samt Blötan fs:1 och fs:2.
Grund	Att bevara en ädellövskog av stor betydelse för arter knutna till naturskogsartad lövskog.
Naturvårdsförvaltare	Fastighetsnämnden i Tingsryds kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Natur

Hensjönäset är ett 200-300 meter brett skogsbevuxet näs mellan Stora och Lilla Hensjön. Terrängen består mestadels av flack fastmark på relativt näringsfattig morän. I reservatsområdet ingår också vattenområden i de båda sjöarna. Skogen är ca 100 år och förhållandevis jämnårig. Några grova träd i strandkanterna är mer än 150 år. Bok är det dominerande trädslaget men det finns även rikt inslag av andra lövträdsdrag samt två mindre granbestånd. Mindre hackspett, spillkråka, stenknäck och kattuggla har häckat i området (uppgifter från 1992).

Stora Hensjöns vattenflora är artrik med braxengräs, klotgräs, ålnate, nålsäv, dysäv, myrtåg, strandpryl och notblomster. Algen Nostoc Zetterstedtii förekommer. Både Lilla och Stora Hensjön kantas av brunrör. Detta är grässets sydligaste växtplatser i Sverige. Storlom häckar i Stora Hensjön.

Kulturhistoria

Hensjönäset var i äldre tider till största delen utmark till byn Blötan och användes för bl.a. skogs-
bete. Antagligen har området i vissa delar varit
ganska glest beskogat men ca halva arealen av delen
som är belägen väster om den enskilda vägen var
enligt handlingar från laga skifte 1885 "skog-
beväxt". När betet upphörde har området återgått
till ren skogsmark.

I norra delen i anslutning till badplatsen finns
före detta inägomark (numera skogsmark) till torpet
Sjöamellan som fanns här under en relativt kort
period vid tiden för laga skifte. Här finns
odlingsrösen, stenvägar och en jordkällare kvar.

Friluftsliv

Hensjönäset är ett välkänt utflyktsmål. I nordvästra
delen finns en badplats. Lövskogen på näset ansluter
till sjöstrand både mot väster och öster och det
finns en strövstig genom området.

Övrigt

Stora Hensjön är vattentäkt bl.a. för Tingsryds
samhälle och delar av reservatet ligger inom fast-
ställt vattenskyddsområde.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Naturreservatet bildades genom Länsstyrelsens beslut
den 15 december 1970 (III R 11-1-70) med tillägg av
föreskrift den 28 november 1974 (11.121-3257-74).
Syftet var då att främja allmänhetens möjligheter
till rekreation i ett naturskönt område.

Ändringen av grunden och föreskrifterna för
naturreservatet Hensjönäset aktualiserades efter att
naturvårdsinriktade avverkningar genomförts under
vintern 1996. Skogsvårdsstyrelsen bedömde att natur-
värdena i Hensjönäset skulle skadas av ytterligare
avverkningar och kontaktade Länsstyrelsen under
våren 1996. Länsstyrelsen kontaktade efter besikt-
ning av området och samråd med Tingsryds kommun
Naturvårdsverket som beslöt bidra med statsbidrag
till intrångsersättning för att garantera att
lövskogen lämnades till fri utveckling. Villkoret
för att statsbidraget skall utbetalas är att
föreskrifterna ändras för naturreservatet så att
ädellövskogen lämnas för fri utveckling.

Svensk fastighetsvärdering AB, SVEFA AB, har på Länsstyrelsens uppdrag värderat det intrång som nya föreskrifter och en ny skötselplan med fri utveckling av ädellövskogen medför.

Förslaget till beslut har remitterats till Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen, Tingsryds kommun, Stora Hensjöns Fiskevårdsområdesförening, Blötans vägsamfällighet, Naturskyddsföreningen i Tingsryd och Kronobergs Ornitologiska förening.

Yttranden har inkommit från Naturvårdsverket, Skogsvårdsstyrelsen och Kommunstyrelsens arbetsutskott som samtliga tillstyrker Länsstyrelsens förslag till ändringar. Skogsvårdsstyrelsen föreslog också en komplettering av föreskrifterna samt framhöll att Skogsvårdsstyrelsen bör beredas möjlighet att medverka i de samråd som skall ske inför planerade avverkningar mot bakgrund av deras kunnande och erfarenheter från skötsel av flertalet övriga reservat i länet.

MOTIVERING

Idag finns i södra Sverige endast små arealer med ädellövskog kvar jämfört med hur det har varit långt tillbaka. Hensjönäset har goda förutsättningar att hysa hotade växter och djur som är knutna till naturskogsartad ädellövskog, särskilt när skogen blir äldre och tillgången på grova träd och död ved ökar.

Hensjönäset och Hensjöarna har i länets naturvårdsprogram getts den näst högsta skyddsvärdeklassen i en tregradig skala. I översiktsplanen för Tingsryds kommun (antagen 1991) anges Hensjönäset som ett särskilt värdefullt naturområde, där åtgärder till skydd för naturmiljön och främjande av friluftslivet rekommenderas.

Enligt Länsstyrelsens bedömning är denna ändring av beslutet förenlig med kraven på en långsiktigt god hushållning med naturresurserna enligt naturresurslagen.

Eftersom skyddet för det befintliga naturreservatet nu tillgodoses genom detta beslut bör beslutet från den 15 december 1970 upphävas i de delar det har ändrats genom detta beslut.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. uppföra ny byggnad eller annan anläggning eller utföra till- eller ombyggnad av befintlig byggnad eller anläggning,
2. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar,
3. borra, spränga, gräva, schakta, markbereda, dika, dikesrensa, muddra, dränera, utfylla, tippa eller utföra annan åtgärd som förändrar områdets topografi, sjöbotten eller dräneringsförhållanden,
4. bedriva täkt av berg, sten, grus, matjord eller andra jordarter,
5. anlägga väg, parkeringsplats, led, ridstig eller bro,
6. anlägga hamn, brygga, upplägningsplats för båt, anm. befintlig brygga får underhållas och ersättas med brygga av samma typ, uppläggning av båtar får endast ske inom skötselområde 2 efter skriftligt avtal med kommunen,
7. anlägga luft- eller markledning,
8. sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning,
9. avverka levande eller döda träd eller buskar eller bedriva annat skogsbruk utöver vad som är förenligt med skötselplanen,
10. anordna upplag annat än för skogsskötselns behov vid avverkning enligt skötselplanen,
11. samla in växter eller djur,
12. plantera in för trakten främmande djur- eller växtarter,
13. använda bekämpningsmedel, gödselmedel, kalk eller kemiska preparat på mark eller i vatten,
14. framföra motorfordon annat än på den befintliga vägen eller vid hämtning av fällda älgar,
15. upplåta mark för militära övningar, motortävling, skyttetävling eller träning härför,

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet enligt skötselplanen, bilaga 2.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom reservatet som framgår av skötselplanen, bilaga 2.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning exempelvis genom att borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar, block, levande eller döda träd eller stubbar,
2. framföra eller parkera motordrivna fordon annat än på väg nr G 131 och vid parkeringsplatserna som är markerade på kartan: vid badplatsen och på de små slingor av den äldre vägen som finns i reservatets mellersta och södra del, se kartan bilaga 1.
3. ställa upp husvagn eller annan släpvagn,
4. rida annat än på väg nr G 131, se kartan bilaga 1,
5. störa djurlivet, t.ex. genom närgånget uppträdande vid fågelbo eller gryt,
6. elda annat än på iordninggjord eldstad vid badplatsen i skötselområde 2, se bilaga 1,
7. gräva upp, plocka eller bryta buskar, ris, örter, svampar, mossor och lavar,
Anm. Plockning av örter, bär och svamp för husbehov får ske,
8. samla in insekter, snäckor eller andra djur,
Anm: fiske med gällande fiskekort är tillåtet,
9. anordna snitslade spår eller ordna orienteringskontroll,
10. sätta upp tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning,
11. tälta, med undantag av i skötselområde 2, se bilaga 1, där det är tillåtet att tälta en natt.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5, formulär 3.

UPPLYSNINGAR

Beslut i detta ärende har fattas av landshövding Wiggo Komstedt efter delegation av Länsstyrelsens styrelse genom beslut den 17 mars 1997. I den slutliga handläggningen av ärendet i vilket byrådirektören Helene Pettersson har varit föredragande har även närvarit länsrådet Claes Sjöblom, miljö-
vårdsdirektören Carl-Philip Jönsson, avdelnings-
direktören Staffan Sundlöf, avdelningsdirektören Kenneth Pettersson, byrådirektören Jörgen Andersson, länsantikvarien Margit Forsström samt biträdande länsarkitekten Järda Blix.

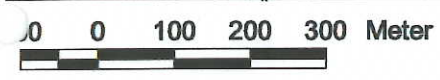
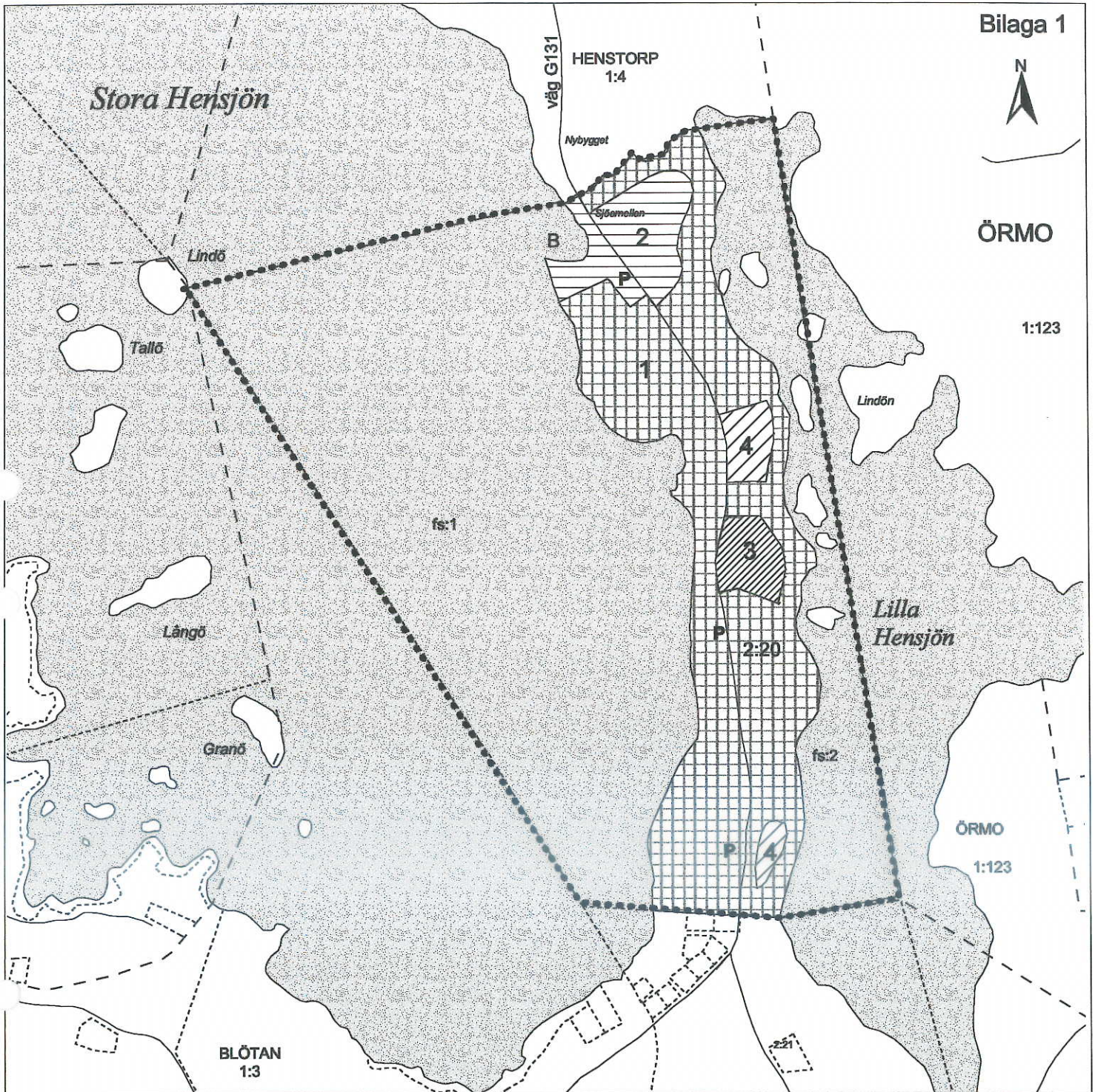
Wiggo Komstedt
Wiggo Komstedt

Helene Pettersson
Helene Pettersson

Bilagor

- 1 Karta visande naturreservatets avgränsning m.m.
- 2 Skötselplan
- 3 Sakägarförteckning
- 4 Sändlista
- 5 Hur man överklagar

Beslutet skall kungöras i länets författningssamling

..... Befintlig reservatsgräns för Hensjönäset

- Badplats med omgivning
- Ädellövskog, bok
- Granskog, som ska ersättas med lövskog
- Ädellövskog, ek

1 - 4 Nummer på skötselområde

B -- badplats
P -- parkering

Naturreseptatet Hensjönäset,
Tingsryds kommun
Karta till beslut och skötselplan
1998-06-12
Diarienummer 231-6973-97